

Asia: VN/4142/2020

Oikeusapu- ja edunvalvontavirasto - selvitys perustamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kannatatteko Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamista ja nykyisistä oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä luopumista?

Kannatetaan yleisellä tasolla.

2. Miten arvioitte Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamisen ja piiriorganisaatiosta luopumisen vaikuttavan paikallisen, alueellisen tai valtakunnallisen sidosryhmäyhteistyön hoitamiseen?

Muutos voi vahvistaa paikallisten toimistojen vapautta kehittää omaa toimintaansa vastaamaan alueella vallitsevia olosuhteita. Hallinnon keskittäminen ja välitasojen poistaminen on omiaan tehostamaan ydintoimintaa. Edunvalvonnan ja oikeusavun pitämiseen saman katon alla ei ole enää vahvaa perustetta, nämä toiminnot kun eivät luonteeltaankaan sovi erityisen hyvin yhteen.

3. Tulevatko erityisesti julkista oikeusapua koskevat esteellisyyden periaatteet turvatuiksi ehdotetussa virastorakenteessa?

Tämä tilanne ei muutu nykyisestä. Toimistojääviyteen liittyvät ongelmat säilyvät ennallaan.

4. Miten arvioitte viraston perustamisen vaikuttavan julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluiden saatavuuteen ja yhdenmukaisuuteen?

Palvelut voidaan parantaa ja esimerkiksi kielelliset oikeudet ottaa huomioon. Toimistoille on hyvä antaa esittelytilaa mm rekryointitilanteissa, jotta alueelliset tarpeet tulevat huomioon otetuiksi.

5. Pidättekö ehdotettua viraston keskushallinnon organisaatorakennetta perusteltuna?

Kyllä. HTV:t ja resurssilisät kuitenkin tuntuvat liioitelluilta (vrt. esim. tuomioistuinvirasto). Kysymys talous- ja velkaneuvonnan linjajohtajuudesta on aiheellinen. Parasta olisi eriyttää oikeusapu omaksi virastoksi.

6. Pidättekö perusteltuna viraston keskushallinnon tehtävien hoitamista monipaikkaisesti ja verkostomaisesti?

Esittelyn kautta hoituisi. Jos hallinnolliset tehtävät liiaksi hajoitetaan menetetään keskittämisen hyödyt. On parempaa että toimistot johdetaan Helsingistä kuin Tampereelta.

7. Muut selvitystä koskevat huomionne ?

Asianajotoiminnan siirtyminen laajalti viranomaispohjaiseksi vaikuttaa monella tapaa vahingollisesti länsimaisen oikeusvaltion peruslähtökohtiin. Palvelujen saatavuus koko maassa olisi voitu muullakin keinoin varmistaa (sikäli kun se ylipäänsä on mahdollista). Kun jo kauan sitten on valittu tämä tie on toki parasta keskittää hallinnollinen toiminta yhteen virastoon ja vielä parempi olisi ollut pitää oikeusapu erillään muista.

Allén Daniel
Pohjanmaan käräjäoikeus